

Бурлій Євген Вадимович

Студент групи ФУПОм-12

Науковий керівник – к.е.н., доцент Савчук С.В.

МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ У СТАНОВЛЕННІ ДОХІДНОЇ БАЗИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

В сучасних умовах впровадження бюджетної децентралізації в Україні місцеві податки та збори є одним із важливих економічних інструментів регулювання дохідної частини місцевих бюджетів. Відповідно, зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування неможливе без активізації фіскальної ролі місцевих податків та зборів. Тому основним завданням постає формування ефективної моделі місцевого оподаткування, що забезпечить надійну і стабільну фінансову базу для формування власних доходів органів місцевого самоврядування, як це спостерігається у багатьох розвинених країнах світу.

Із прийняттям у 2010 р. Податкового кодексу розпочався процес переоцінки ролі місцевого оподаткування в контексті внесення відповідних законодавчих змін. Внаслідок чого відбулося реформування порядку формування дохідної бази місцевих бюджетів, зокрема, головним чином, в частині ліквідації неефективних місцевих податків та зборів, які становили лише 2–3% усіх доходів із значним переважанням витрат на їхнє адміністрування.

Так, до 2011 р. у складі власних доходів місцевих бюджетів України було 2 місцевих податки і 14 місцевих зборів, які справлялися згідно з Декретом Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки та збори» від 20.05.1993. Проте недосконалість чинної на той період практики місцевого оподаткування, нераціональність структури надходжень до місцевих бюджетів за рахунок місцевих податків і зборів, їх незначна фіскальна роль, оскільки 2/3 усіх доходів забезпечували лише комунальний податок і ринковий збір, а також відсутність самостійності в органів місцевого самоврядування у запровадженні на підвідомчій території власних місцевих податків і зборів зумовили необхідність її модернізації. Тому, в результаті, із подальшим податковим реформуванням відбулося скорочення переліку місцевих податків та зборів за рахунок скасування податків і зборів із вкрай низькою або взагалі відсутньою фіскальною віддачею; введення принципово нового податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки; туристичного збору, що фактично відновив сплату готельного збору (скасованого з 01.01.2004), об'єднавши його з курортним збором.

Відповідно до Податкового кодексу України з 01.01.2011 до місцевих податків і зборів зараховуються такі, як: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, який запроваджений з 01.01.2014; єдиний податок; збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності; збір за паркування транспортних засобів; туристичний збір [5].

Найефективнішим на місцевому рівні варто вважати саме податок на нерухоме майно. Навіть в європейських країнах цей податок має різну питому вагу у власних надходженнях місцевих бюджетів. У таких іноземних державах, як Фінляндія, Греція та Люксембург, податок на нерухомість складає незначну частку у доходах місцевих бюджетів, менше 10% загального обсягу власних надходжень, у Бельгії, Латвії, Литві, Польщі, Словаччині, Словенії, Іспанії – вона становить більше 50% загального обсягу власних надходжень; у Великобританії, Естонії та Ірландії – практично 100%. Податок на нерухомість сплачується фізичними особами і юридичними, та нараховується відповідно до оціночної вартості об'єкта нерухомості, враховуючи місцезнаходження об'єкта нерухомості [4]. В Україні, як вже вказано, справляння податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки фактично набуло чинності лише з 01.01.2014 з введенням в дію Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, який має слугувати джерелом інформації для встановлення бази оподаткування податком на майно. Незважаючи на це, дискусійним залишається ефективність та дієвість даного податку. Так як при оподаткуванні не враховується якість і вартість житла, місце розташування об'єкта оподаткування; введені пільги обмежують коло платників до 1%; ставка податку встановлюється відповідно до мінімальної заробітної плати, а не до ринкової вартості житла [3].

Так, хоча і прийняття Податкового кодексу стало одним із важливих етапів реформування системи місцевого оподаткування в Україні, та все ж не було вирішено такої важливої проблеми як законодавче врегулювання реалізації стимулюючої функції місцевих податків. Значною мірою неефективність вітчизняної практики місцевого оподаткування спричинена недосконалою системою адміністрування цих податків. Саме внаслідок такої проблеми, навіть, при закріпленні достатньої кількості платників податків та раціональної ставки податку, місцеві бюджети недоотримують значний обсяг фінансових ресурсів. Пошук шляхів збільшення надходжень місцевих податків і зборів повинен спрямовуватися не лише у напрямку простого розширення платників податків та бази оподаткування, але й щодо оптимізації таких податків і визначення таких платників, що б забезпечувало не тільки невеликі адміністративні витрати й ефективний податковий контроль при достатньому обсязі надходжень, але і надавало можливість сформувати надійне джерело власної дохідної бази місцевих бюджетів.

Таким чином, чинна на сьогодні в Україні система місцевого оподаткування потребує безперервного вдосконалення, що є наслідком відповідних вимог до неї в контексті забезпечення необхідними фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування. Вона повинна слугувати важливим інструментом соціально-економічної політики на місцевому рівні, спрямованої на виконання завдань щодо збалансованості економічного розвитку регіонів. Посилення ролі місцевих податків і зборів при формуванні місцевих бюджетів сприятиме, в першу чергу, задоволенню інтересів громадян, від імені яких діють органи місцевого самоврядування. Тому основною метою введення місцевих податків і зборів є забезпечення місцевих органів власними

ресурсами, що необхідні для реалізації їхніх завдань та функцій, що перебувають у їх самостійному розпорядженні і акумулюються у відповідних бюджетах [5].

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
3. Конституція України Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
4. Бондарук Т.Г. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування та можливості його застосування / Т.Г. Бондарук // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – №11. – С. 56–66.
5. Соколовська А.М. Податкова система України: теорія та практика становлення / А.М. Соколовська. – К.: НДФІ, 2001. – 372 с.

Василець Богдан Васильович

Студент групи ФУПОМ-12

Науковий керівник – к.е.н., доцент Шашкевич О.Л.

МЕХАНІЗМ НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ

На сучасному етапі головними цілями сталого розвитку України, можна назвати: зайнятість населення (створення нових робочих місць), зменшення рівня тіньової економіки, формування конкурентоспроможності та збільшення інвестицій в національну економіку, тощо. Досягнення яких можливе шляхом стимулюванню розвитку малого бізнесу за рахунок впровадження спрощеної системи оподаткування. Саме тому є необхідність дослідження питань, що пов'язані з впливом системи оподаткування на діяльність суб'єктів малого підприємництва та подальший його розвиток.

Вагомий внесок щодо податкового регулювання та спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності зробили такі вітчизняні вчені, О.Р. Квасовський, Є.Ю. Пурей, А.І. Крисоватий, З.С. Варналій, С.І. Юрій, А.Я. Кізіма, В.П. Вишневський, Т.Н. Корнієнко, тощо. Але не дивлячись на велику кількість досліджень, дане питання є досить актуальним, а саме через прийняття змін відносно функціонування спрощеної системи оподаткування та подальшого реформування в Україні.

Податковим кодексом України для певних категорій підприємств та підприємців передбачена можливість застосування спрощеної системи оподаткування, яка передбачає сплату єдиного податку. Сама спрощена